

โหมโรงจินตนาการเสียงแห่งบูรพาสำหรับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา The Oriental Fantasy Overture for Symphony Orchestra

วริทธิ์นันท์ ฤกษ์วัชรสินธุ์¹, วีรชาติ เปรมานนท์²

Waritnan Loekwatchasin¹, Weerachat Premananda²

^{1,2}คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{1,2}Faculty of fine and applied arts, Chulalongkorn University

E-mail : ¹drwpremananda@yahoo.com

(Received : May 26, 2025 Revised : May 16, 2026 Accepted : May 31, 2026)

บทคัดย่อ

งานวิจัยสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง โหมโรงจินตนาการเสียงแห่งบูรพาสำหรับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยสร้างสรรค์ทำนองเพลงที่มีนวัตกรรมใหม่ในลักษณะดนตรีพรรณนา (Program Music) เพื่อแสดงวัฒนธรรมของเสียงในมิติต่างๆเป็นความโดดเด่นของดนตรีตะวันออก และตะวันตก โดยใช้วงซิมโฟนีออร์เคสตราในการแสดง รูปแบบการประพันธ์เพลงใช้หลักการผสมเสียงและสร้างสีสันเสียงภายใต้รูปแบบของการดำเนินคอร์ดแบบโครมาติกมามีความยาวประมาณ 22 นาที มีการบูรณาการ แนวทำนองที่สอดประสานกันเป็นรูปแบบของบาโรก (Baroque 1600-1750) โพลีโฟนี (Polyphony) ที่มีแนวทำนองที่สอดสลับหลากหลายแนว ที่ซับซ้อนรวมถึงการใช้เครื่องเป่าลมไม้หลากหลายมิติของสีสัน

คำสำคัญ: จินตนาการเสียงแห่งบูรพา โหมโรง บาโรก โพลีโฟนี

Abstract

The creative research music composition : The Oriental Fantasy Overture for Symphony Orchestra, aims to create the new innovative composition. The program music has intended to express and link diversity of the Eastern cultural sound dimension. Meanwhile, it was combined the spectacular pattern of the East and the West altogether via the sound performance of the symphony orchestra The compositional technique combined the sound dimension and chromatic harmonic progression as the highlight in representing the West. The piece has approximate duration of 22 minutes. There are also integrated melodic layers and Baroque (1600-1750) polyphony as complexed supplementary. The woodwind sections whereby produced tone colour dimension.

Keyword: The Oriental Fantasy, Overture, Thai Classical music, Baroque music, Polyphony

¹นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

M.F.A candidate, Faculty of fine and applied arts, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

²ศ.ดร. คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

²Prof. Dr., Faculty of fine and applied arts, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330

*Corresponding author: E-mail address: drwpremananda@yahoo.com

ความเป็นมาและความสำคัญ

นอกเหนือจากบทกวี ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวความประทับใจจากสิ่งต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษร หรือแม้แต่บรรยายความงามของธรรมชาติ ด้วยภาษาที่สวยงามแล้ว และเพื่อให้ได้รรถกรณในบทกวีมากขึ้น ผู้อ่านได้เข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของบทกวีนั้นๆ ให้มากขึ้นจินตนาการของตนเอง

โหมโรงจินตนาการเสียงแห่งบูรพา สำหรับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา เปรียบเป็นบทกวี กล่าวคือเป็นบทประพันธ์ที่บรรยายเรื่องราวเป็นเหมือนสมุดบันทึกภาพชีวิตของผู้ประพันธ์ มีการเอาเทคนิคดนตรีตะวันตก มาบูรณาการ และใช้รูปแบบดนตรีตะวันออก ในคีตลักษณ์ของ “โหมโรง” มาใช้กำกับรูปแบบและโครงสร้างประพันธ์

“จินตนาการเสียงแห่งบูรพา” คำว่าจินตนาการคือความคิดการนึกฝัน การสร้างภาพขึ้นหากว่ากันตามความหมายในพจนานุกรมแล้วนั้น ก็คือ การสร้างภาพขึ้นในจิตใจ นั้นหมายถึงว่า ภาพนั้นอาจจะจริงหรือไม่ จะเป็นแค่ความหวัง หรือภาพที่อยากจะให้เป็นก็ได้เช่นกัน “เสียงแห่งบูรพา” คำว่า บูรพา อาจจะแปลได้ว่าเป็นทิศตะวันออก หรือ เบื้องหน้า ก็ได้เช่นกัน ในที่นี้ จะขอใช้ในความหมายว่า เบื้องหน้า ดังนั้น “จินตนาการเสียงแห่งบูรพา” จึงเป็นการใช้ข้อบทประพันธ์ในการกล่าวนำให้เห็นถึงเรื่องราวที่จะกล่าวถึงในบทเพลงนี้ต่อไปเบื้องหน้านั่นเอง

ลักษณะบทประพันธ์นี้ นำเสนอในรูปแบบของ โพลีโฟนี ที่ถูกกำหนดด้วย โหมทิฟ รวมถึงจังหวะที่แทรกความเร้าใจ และอ่อนหวานกลมกลืนกัน

วัตถุประสงค์ของการประพันธ์เพลง

เพื่อให้เกิดบทประพันธ์ในรูปแบบใหม่ ให้จินตนาการเหมือนการอ่านนิยายชีวิต ที่ใช้เสียงดนตรีแทนการพรรณนา และแสดงความหมายของเทคนิคดนตรีตะวันตก และ เป็นการแสดงศักยภาพตัวผู้ประพันธ์

ขอบเขตการประพันธ์เพลง

1. เป็นดนตรีพรรณนา
2. เป็นบทประพันธ์สำหรับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา
3. กำหนดให้มีแนวเดี่ยวที่แทนตัวละครแต่ละบทบาทตามจินตนาการของผู้ประพันธ์

วิธีดำเนินการประพันธ์เพลง

1. ศึกษาผลงานของนักประพันธ์ยุคต่างๆ
2. สร้าง ทำนองหลัก และทำนองรองแทนบทบาทในแต่ละตัวละคร
3. กำหนดจำนวนเครื่องดนตรีที่ใช้เดี่ยวและรวมวงกลุ่มย่อยใช้ประสานกับวงออร์เคสตรา
4. ปรับแต่งบทประพันธ์ พัฒนาทำนอง และผสมผสานเสียงเครื่องดนตรีต่างๆ เป็นการสร้างบทบาทของอารมณ์เพลง
5. จัดพิมพ์และนำเสนอเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดเป็นบทประพันธ์รูปแบบใหม่ ที่มีนวัตกรรมและบูรณาการด้านการประพันธ์เพลง
2. บทเพลงที่แสดงเทคนิคดนตรีและจินตนาภาพวัฒนธรรมตะวันออก

ลักษณะของบทประพันธ์

1. สังคีตลักษณะ หรือลักษณะเพลงเพลงโอเวอร์ทวร์ (Overture) ^[3]

ตามความหมายของดนตรีตะวันตก บทโอเวอร์ทวร์ (Overture) คือบทประพันธ์ที่ใช้สำหรับเปิดการแสดงอุปรากร (Opera) โดยจะนำโมทีฟ ที่สำคัญที่เกิดขึ้นในอุปรากรเรื่องนั้นๆ มากล่าวโดยสรุปผ่านบทประพันธ์ประเภทโอเวอร์ทวร์ (Overture) ทำให้บทประพันธ์นี้กลายเป็นบทประพันธ์ที่เหมือนจะเป็นบทสรุปเหตุการณ์ต่างๆ ช่วงสำคัญในสมุดบันทึกที่ถูกนำมาร้อยเรียงเป็นบทประพันธ์นี้ขึ้นมา

2. การประพันธ์เพลงโดยอ้างอิงบันไดเสียง (Tonal Music) ^[1]

บทประพันธ์โอเวอร์ทวร์จินตนาการเสียงแห่งบูรพาสำหรับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา เป็นบทประพันธ์ที่มีระบบเสียงที่ยึดระบบบันไดเสียง (Scale) โดยเริ่มจาก บันไดเสียงซีเมเจอร์ (C Major scale) และค่อยเปลี่ยนคีย์ไปยัง บันไดเสียงซีไมเนอร์ ซึ่งเป็นคีย์คู่ขนาน (Parallel Key) (หมายถึง บันไดเสียง ที่มีชื่อโน้ตตัวแรกเหมือนกัน แต่มีคอร์ด และโครงสร้างบันไดเสียงที่ต่างกัน^[2]) แล้วจึงใช้คอร์ดซีเมเจอร์ซึ่งยืมจากบันไดเสียงซีเมเจอร์ (C Major Scale) ในคีย์คู่ขนาน (Parallel Key) เดิม มาใช้เพื่อเปลี่ยนไปยังบันไดเสียงจีเมเจอร์ (G Major Scale) เป็นต้น

3. สังคีตลักษณะของบทประพันธ์ ^[1]

รูปแบบสังคีตลักษณะของบทประพันธ์นี้ ประกอบไปด้วย โพลีโฟนี (Polyphony) เป็นส่วนสำคัญ คือการนำแนวทำนองมาสอนประสานกันในแนวนอน ซึ่งเป็นรูปแบบการประพันธ์ที่นิยมใช้กันในยุคคลาสิก (Baroque 1600-1750) ^[4] มีทำนองที่พัฒนาจากโมทีฟหลักไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนคีย์ รวมถึงการกำหนด texture ของบทประพันธ์ในแต่ละท่อนที่ยังคงความเป็น Polyphony อยู่เสมอ

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการเดินทำนองในท่อนที่ 208 ในเครื่องไวบราโฟน
ที่มา ผู้วิจัย

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการเดินทำนองในท่อนที่ 216 ในเครื่องไวบราโฟน
ที่มา ผู้วิจัย

4. เรื่องราวที่ถูกกล่าวถึง และอ้างอิงในบทประพันธ์

บทประพันธ์นี้ เป็นบทประพันธ์ที่อ้างอิงถึง ความรู้สึกต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามา ที่เป็นทั้งสิ่งที่สวยงาม น่าจดจำ หรือแม้แต่สิ่งที่ เป็นบทเรียนในชีวิต ทำให้ย้อนกลับไปนึกถึง เรื่องราวในอดีต ในช่วงวัยที่มีแต่ความสนุกสนาน ยกตัวอย่างการกล่าวถึง ความคิดถึงในวัยเด็ก จะเริ่มจากอักษร D โดยใช้เสียงจาก ไวบราโฟน (Vibraphone) และ กลอเคนสปีล (Glockenspiel) เดินทำนองในอัตราจังหวะที่ค่อนข้างเร็วเล็กน้อย และใช้โมทีฟง่ายๆ ผสมผสานกับสีสั่น และเอกลักษณ์ของ Vibraphone ที่มีช่วงเสียงที่กว้างพอเหมาะ และสามารถเล่นใน

รูปแบบของ โพลีโฟนี ได้อย่างลงตัว จับคู่กับเสียงเล็กๆ สูงๆ จาก Glockenspiel เล่นทำนองบนสุดคู่กันกับเสียงไวบราโฟน ให้ออกมาเหมือนเสียงเพลงกล่อมเด็ก (lullaby)

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการเดินทำนองในท่อนที่ 132 ในเครื่องไวบราโฟน
ที่มา ผู้วิจัย

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการเดินทำนองในท่อนที่ 132 ในเครื่อง Glockenspiel
ที่มา ผู้วิจัย

ต่อมา ในช่วงกลางเพลง ที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราจังหวะให้เร็วขึ้น รวมถึงเปลี่ยนแปลงลักษณะการบรรเลง ในแต่ละเครื่องดนตรี ให้มีความกระชับ สนุกขึ้น โดยนำเสนอการเดินทำนองแบบ โพลีโฟนีประกอบด้วยโน้ต Staccato เดินอยู่รอบๆ ประดับให้เพลงมีเนื้อหาที่น่าสนใจ

ในส่วนของบริษัทท่อนนี้ ตั้งใจกล่าวถึง เสียงเด็กๆ การวิ่งเล่น พุดคุยที่สนุกสนาน โดยให้การเดินทำนองแบบ โพลีโฟนี แทน ประโยคพุดคุยกัน ถามตอบกัน ในหลายๆเครื่องดนตรี สื่อถึงเด็กๆหลายๆคน ที่มารวมตัวกันเล่นสนุกสนานเป็นต้น

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการเดินทำนองในท่อนที่ 138 ในกลุ่มเครื่องเป่าลมไม้ (Woodwinds)
ที่มา ผู้วิจัย

5. การเลือกใช้เครื่องดนตรี ในช่วงต่างๆ

เครื่องดนตรีแต่ละชนิดนั้น มีเสียง และเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงเทคนิคต่างๆ ที่ใช้กับเครื่องดนตรีนั้นๆ ล้วนแล้วแต่ให้สีสันที่แตกต่างกันออกไป^[1] เช่น การเลือกใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ที่มีระดับเสียง (Pitch Percussion) อย่าง ไซโลโฟน (Xylophone)^[7] ที่มีลักษณะเป็นแผ่นไม้ และใช้ไม้ตี (Mallet) ให้สีสันเหมือนกับเสียงเครื่องดนตรีตะวันตก ผสมผสานอยู่ในบทเพลง ตามขนบ ของดนตรีตะวันตกเป็นต้น การเลือกใช้

ไวบราโฟน (Vibraphone) ที่ให้เสียงใสๆ ก้องกังวาน ด้วยลักษณะของแผ่นโลหะ เมื่อใช้ไม้ (Mallet) ตีลงไป ให้ความรู้สึก สบายหรือเหมือนตกอยู่ในห้วงความฝัน โดยเฉพาะการเลือกใช้เครื่องดนตรีชนิดนี้ เมื่อทำเป็นโพลีโฟนี (Polyphony) จะให้ความรู้สึกที่ ไม่สับสนวุ่นวาย แต่กลับให้ความรู้สึกที่สงบ เย็นเป็นต้น

ภาพที่ 6 ตัวอย่างจากห้องที่ 172 การใช้ Glockenspiel Xylophone และ Vibraphone
ที่มา ผู้วิจัย

ห้องที่ 172 การใช้ Glockenspiel Xylophone และ Vibraphone เล่นทำนองที่มีความสนุกสนาน ในส่วนโน้ตที่ค่อนข้างสั้น โดยมีแนวทำนองหลักปรากฏ ล้อกันไปเรื่อยๆ ให้ความรู้สึกที่ตื่นเต้น สนุกสนาน และการเคลื่อนที่ของเสียง ที่ไปข้างหน้า รวมถึงให้รู้สึกถึงการผสมผสานกันระหว่างดนตรีตะวันตก และกลิ่นอายของดนตรีตะวันออก

ภาพที่ 7 ตัวอย่างจากห้องที่ 257 การใช้เสียงไวบราโฟน
ที่มา ผู้วิจัย

ห้องที่ 257 การใช้เสียงไวบราโฟน เดินทำนองในลักษณะของโพลีโฟนี ร่วมกับการลากเสียงยาวของกลุ่มเครื่องสาย ในอัตราจังหวะที่ไม่เร็วไม่ช้า ช่วยนำเสนอความรู้สึกที่สงบ เย็น

6. การกำหนดท่อน

ในการกำหนดท่อน ในแต่ละช่วงโดยใช้ Rehearsal Mark เป็นตัวกำหนดฉากต่างๆ เป็นรูปแบบที่พัฒนาอย่างอิสระ อ้างอิงจากอารมณ์เพลงในแต่ละเรื่องราว ที่ถูกเล่าผ่านบทประพันธ์นี้ เป็นรูปแบบอิสระ (Free Form)^{[1][5][6]} เรื่องราวที่ถูกกล่าวถึงในบทประพันธ์นี้

7. ประเภทของบทประพันธ์ และเนื้อหาของบทประพันธ์

ประเภทของบทประพันธ์นี้ คือดนตรีบรรยายเรื่องราว (Program music)^[1] เป็นการเล่าเรื่องสมุดบันทึกของตัวละครหนึ่ง ที่ได้บันทึกถึงเหตุการณ์สำคัญมากมาย ทั้งดีและร้าย และปิดท้ายด้วยความรู้สึกของตัวละครที่เขียนบันทึกเล่มนี้ถึงการเริ่มต้นใหม่ที่มาพร้อมความหวัง และความกลัว

สมุดบันทึกเล่มนี้บรรยายถึงเหตุการณ์ที่เป็นไป จากความเรียบง่าย ของการดำเนินชีวิต แทนด้วยบันไดเสียงซีเมเจอร์ (C Major) ซึ่งเป็นบันไดเสียงที่ไม่มีเครื่องหมายชาร์ป หรือแฟลตใดๆ เป็นบันไดเสียงเริ่มแรก ให้เป็นสัญลักษณ์ของจุดเริ่มต้น และความเรียบง่าย ไม่หือหาว ต่อมา เริ่มเข้าสู่บันไดเสียง ซีไมเนอร์ (C minor) ซึ่งเป็นคีย์คู่ขนาน(Parallel Key) ของบันไดเสียง ซีเมเจอร์ (C Major) เดิม

ลักษณะของบันไดเสียงไมเนอร์ (minor) โดยธรรมชาติ จะให้ความหม่น และบรรยากาศที่ค่อนข้างไม่สดใส^[1] แตกต่างกับฝั่งเมเจอร์ (Major) เหมาะกับการเดินเรื่องราวเข้าสู่ช่วงเวลาที่ไม่ได้ราบรื่น และเดินทางไปเจอเรื่องราวที่ตึงเครียดขึ้น ทำให้ถึงช่วงเวลาสนุกสนาน โดยแทนด้วยบันไดเสียง จีเมเจอร์ (G Major) โดยค่อยๆ ใสความสนุกสนานเข้ามา ผ่านจังหวะ และสีสนของเครื่องดนตรี^[1] นำโดยกลุ่มเครื่องสาย (String Section) ที่ใช้เทคนิคการดีด (Pizzicato) และเครื่องประกอบจังหวะ แบบมีระดับเสียง (Pitch Percussion) ในการสร้างสีสนและบรรยากาศ ที่สนุกสนาน เมื่อกำลังวิ่งเล่นอยู่ในสวนสนุก ในบรรยากาศเก่าๆ ที่ถูกเล่าผ่านเสียง ที่ได้ตอบกันของประโยคเพลง ต่อมา ใช้การดึงจังหวะให้ค่อยๆ ช้าลง (Ritard) เพื่อนำเข้าสู่ช่วงก่อนสุดท้ายของบทเพลง บรรยายถึงความเป็นจริงโดยสรุปเรื่องราว ที่ในชีวิต มักจะมีทั้งเรื่องราวที่สนุกสนาน และเศร้ารวมกันอยู่ในทุกช่วงเวลาของชีวิต การยอมรับ และเดินต่อไปข้างหน้าอีกครั้ง ใช้การค้างเสียง (Pause) เล็กน้อย ก่อนคัท และเริ่มทำนองใหม่ ในบันไดเสียง จีเมเจอร์ (G Major) โดยเริ่มจากการใช้ กลุ่มเครื่องสาย 4 เครื่อง ฟลูต และ ไวบราโฟน ในการนำเข้าสู่ช่วงสรุป จากนั้นปิดท้ายด้วยทำนองที่เรียบง่าย

ภาพที่ 8 ตัวอย่างจากห้องที่ 180 (การค้างเสียง และหยุดเล็กน้อย)

ที่มา ผู้วิจัย

ห้องที่ 180 (การค้ำเสียง และหยุดเล็กน้อย) และนำเสนออารมณ์ใหม่ ด้วยทำนองสงบ ในห้องที่ 181 เป็นต้นไป

ภาพที่ 9 ตัวอย่างจากห้องที่ 138 ที่ใช้กลุ่มเครื่องสาย ดัด สาย (Pizzicato)
ที่มา ผู้วิจัย

ห้องที่ 138 ที่ใช้กลุ่มเครื่องสาย ตีต สาย (Pizzicato) และการใช้กลุ่มเครื่องเป่าทองเหลือง ในการเล่น Staccato เพิ่มสีสันให้มีความสนุกสนาน โดยมีเครื่องเป่าลมไม้ เดินทำนองล้อกัน

เอกสารอ้างอิง

- ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. (2555). *สังคีตนิยม: ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิ พงศ์สรายุทธ. (2553). *ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและยุคคลาสสิก* (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ABRSM Grade 8 Trinity. (2023, September 3). *Borrowed chords and parallel keys*.
<https://mymusictheory.com/harmony/borrowed-chords-and-parallel-keys/>
- Hanna Kendall. (n.d.). *What is form in music*. Hoffman Academy. <https://www.hoffmanacademy.com/blog/what-is-form-in-music>
- Music Tutor UK. (n.d.). *Music analysis*. <https://musicteachers.co.uk/music/music-analysis>
- Yousician Team. (n.d.). *What is an overture?* <https://yousician.com/blog/overture>